مرتبی : حافظ راميیف .

رسملی

فنی فوکس‌لر

یشنچی قسم .

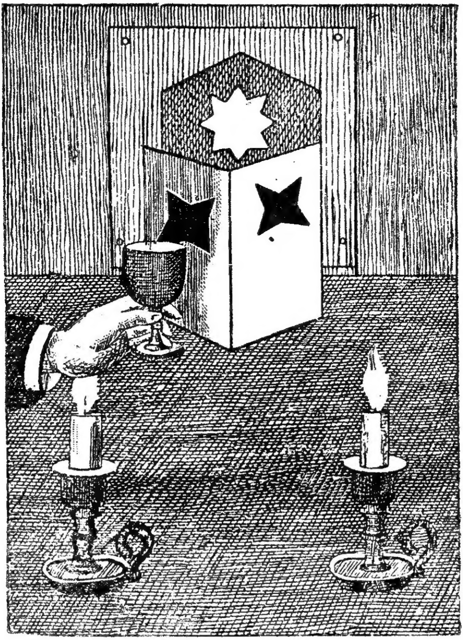

١٢ دانه رسملی حاوولر

ناشرلری : برادران کریمفلر .

КАЗАНЬ,
Типографія Т. Д. „Бр. Каримовы“
1914.

مرتبی: حافظ رامییف.

رسملی

فنی فوکسلر

بیشنچی قسم.

(۱۲ دانه رسملی).

ناشرلری: برادران کریمفلر.

«مطبعهٔ کریمیه» قزان.

۱۹۱٤

اینه بلەن آقچه تیشمك .

اینه بلەن باقر یا که کومش آقچەنی تیشو بیك ییکلدر . مونك اوچون بر اوتکن اوچلی اینەنی بوکی (پروپکه) آرقلی اوتکەریلور . اینەنك اوچی پروپکەدن بیك آزغنه کورینوب

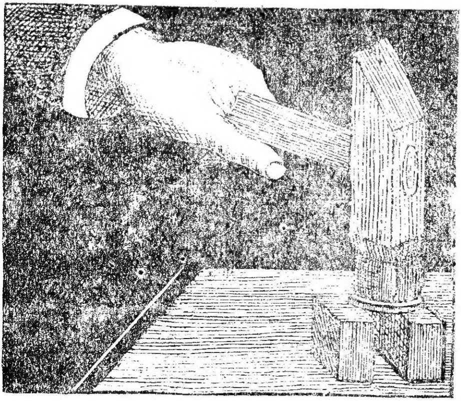

طورسون . دخی اوستلەگی باشیده پروپکەدن آرتوب طورماسن (اینه اوزون بولسه صندروب آلورغه ممکن). موندن صوك تیشلەچك آقچەنی شکلدەگیچه بر نەرسه اوستینه یا که ایدەنگەگنه قویوب اینەلی پروپکەنیده آقچه اوستینەقویب چوکچ ایله قاطیغنه صوغلور . پروپکه اچنده اینه بوگولمەگانلکدن شول وقتده آقچەنی تیشەر . قالنراق قوروچ اینه بلەن پروپکه آرقلیقویوب باشقه نەرسەلرنیده تیشەرگه ممکندر .

یازو یازا طورغان مەچی .

بر طاباق آق کاغد آلنور ، بوکاغدگه اوزڭ تلەگان سوزنی یازارسڭ، بوکاغدده یازلغان سوزلر تمام کیبسونلر ، کاغدده یازلغان سوزلر بو وقتده برده کورنمەسلر . اگرده کاغدده یازاغان سوزلر کورنسن دیسەڭ ، مەچینڭ آلغی آیاغن صوغه چلاتورسڭ ده سوزلر یازلغان کاغدگه طوتوب سورتورسڭ ، شول وقتده مەچی آیاغندن کاغدگه صو تییوب کاغدگه اوّلده یازلغان سوزلر بیك آچق بولوب کورنورلر .

قوری اوطننی صو بلەن یاندرمق .

مونڭ اوچون بر آزقوری اوطنلر اۆیوب، بو اوطنلر آراسینه یاناماغان، سونمەگان ازۋیز صالنور . بو ازۋیزگه بر آزکوکرت ده قوشلور . بو رەوشده حاضرلەنگان اوطنلر اوستینه صو صالغاچ ، اول ظاهر بولوب، اۆیوب قویلغان اوطنلر گورلەب یانا باشلارلر . مونه سزگه صو بلەن اوط قابزو فوکسیده یازلدی ، تجربه قیلوب قارارسز .

استینادہ قورچاق اویناتمق.
(خیالی تیاترو)

بوتجربەمز دخی فوکس‌لر جملەسندن بولسەدە اشلەوی بیك ییگلدر. بو فوکس قطای خلقی آراسنده بیك مشهوردر ، شونـك اوچون بو فوکسغە «قطایسکی کولەگە فوکسی» دیوبدەیتورەز.

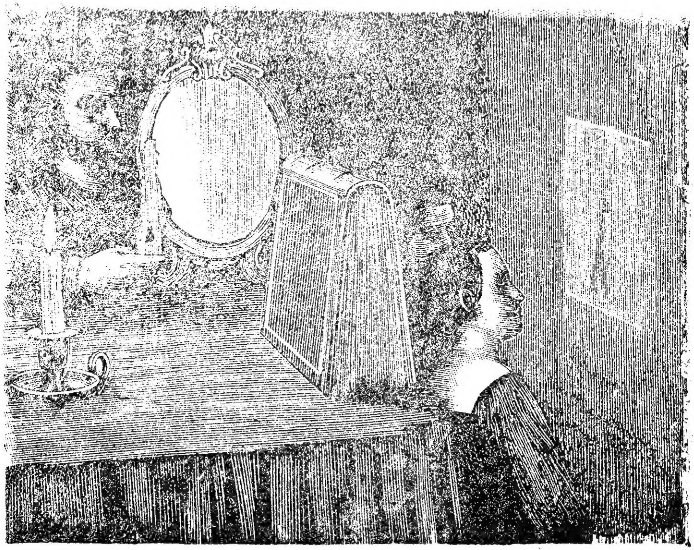

موندە کورسەتلـگان شکل‌گە قارالسە اوزون تعریف قیلورغەدە حاجت یوقدر ، شولایدە بولسە بر آز یازوب آڭلاتیق : عادتی قورچاق اویناتمقدن عبارت بولغان بو فوکس‌نی اشلەوچی کشی اوستەلنڭ بر طرفندە طوروب ، اوستەل اوستینەدە بر یاندرلغان

شەم ایلەن بر قالنراق کتاب قویلور. بو اوییننی قاراوچیلر اوستەلنڭ آلدنە، اوستەلـگە آرقا طرفلری بلەن طوررلر.

بو قاراوچی کشیلرناڭ آلدینە یعنی استیناغە بر طاباق آق کاغد یابشدرلور. دخی بر کوزگی آلوب بو کوزگینی شکلدەگیچە اوستەلنڭ بر قرییناە قویلور. همەقالن کاغددن یا کەباشقەنەرسەدن تورلی قورچاقلر یاصالور. اگردە بو قورچاقلردن برەرسن کوزگی آلدینە کیترلسە، قورچاقنڭ کولەگەسی استینادەغی آق کاغدگە بیك آچق بولوب توشەر. بو قورچاقلر کوزگی بلەن شەم آراسندە تورلیچە اویناتلاچق بولسەلر، آق کاغد اوستوندە چن قورچاقلر اویناغان کبی بولوب کورنورلر.

یومرقانی طاش کبی قاطی یاصامق.

بر یومرقا آلوب، اوچ کون قوّتلی آق سرکەگە صالوب طوتلور. موندن صوڭ سرکەدن آلوب تمام بر آی قدر آش طوزینە صالوب طورولور. بو طریقە اشلەنگان یومرقا شول قدر قاطی بولور، حتی قاطی طاشدن بردە آیورماسی بولماس.

گیمناستیك اویونی، یا کە شەم قابزماق.

سرلوحەدن بلکە بر نەرسەدە آڭلاماغاندرسز، آڭلاماوڭزغە هم اورن بار، فقط قاراڭز مسئلە مونە نیچك: گیمناستیك اوینی

هر آدمگه تییشلی اش ایدکن سزده بله طورغانسزدر، سلامتلکگه قائده‌سی بولووی بله‌ن برابر، هر کشی اوچون گوزه‌ل وقت ئوتکه‌رگه‌ده بر سببدر. گیمناستیك اوینی نی درجه‌ده طاراله‌ون شوندن بلورسز: بیك کوب کشیلرنك ئویلرنده، باقچه‌لرنده واق تویه‌ك بر نی قدر گیمناستیك آلتلری باردر. بیگره‌کده کوبرك مکتبلرده شاکردلرگه مخصوص گیمناستیك بولمه‌لری بولووی کبی گیمناستیك درسلری اوچونده خصوصی معلملری هم باردر. باشقه ملت تلنده گیمناستیك حقنده یازلغان کتابلرده بیك کوبدر. فقط گیمناستیك دیگاچده آغاج باشینه منوب، توشوب، یوگروب، سیکروب یورمه‌کگنه توگل، خصوصی بر ییرده تورلی تورلی گیمناستیك اوینلریده باردر. بولاردن بعضیلرینی برسی آرتندن برسن فنی فوکسلرمزده‌یازاچقمز. مونده رسمی کورله‌چك فوکس‌ نز یا که گیمناستیك اوینی کورلدکی کبی بیك آنسات توگلدر. فقط بر نیچه مرتبه تجربه یاصاب اوستارغاچ آرتق مشکلده توگل، بیك ییگل ره‌وشده اجرا ایدلور. بوتجربه‌نی اشله‌وچی کشیلر اوّل اوك طرفقه یا که صول طرفقه آوب توشه‌رلر، قسقه‌سی اوّلده بر آز قیینلققه اوچرارلر. بو گیمناستیك اوینن ییگلگنه اویره‌نو اوچون، اوّل ایکی کشی بر برندن بر آز آرا قالدروب، وصول قوللرینه یاندرغان بره‌ر شه‌م آلورغه کیره‌ك. بوندن صوگره اوك قوللری بله‌ن اوك آیاقلرن شکلده‌گیچه طوتوب، صول آیاقلری

بلەن تزلەنوب طورورغه طرشورلر . بووقتده بولاردن برسی اوز قولنەغی شەمنی سوندروب ایبەشی قولنەغی یانا طورغان شەمدن

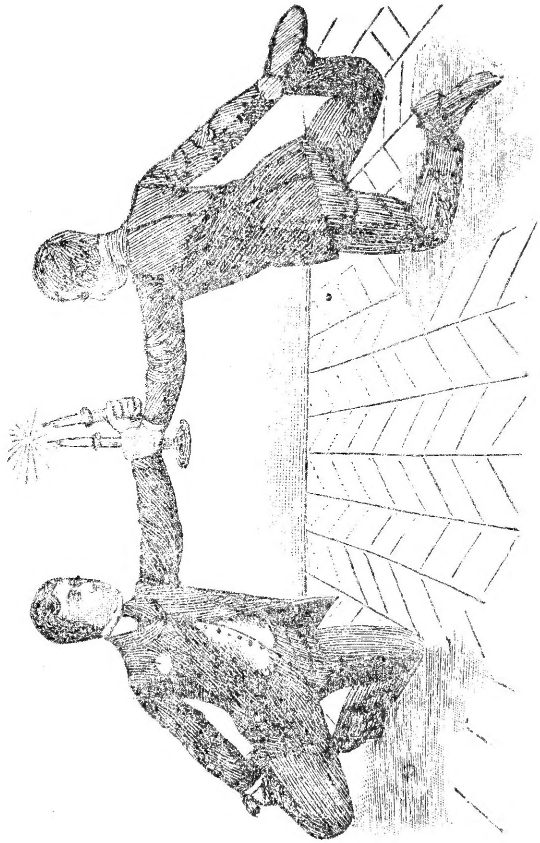

قابزورغه طرشور. مونه بوگیمناستیكنڭ ایڭ چیتن وقتی بوسیدره وقط بر ایکی مرتبه تجربەدن صوڭره آرتق چیتنلك بولماس. شەمنی

تکرار قابزدقدن صوڭره ایبەشی شەمن سوندروب اولده شولای ایبەشی قولنەغی شەمدن قابزور. بو تجربەدن صوڭره ، ایکی ایبەش اوك آیاقلرن توشروب صول آیاقلری بلەن تزلەنوب طوروب تجربه یاصاب قارارلر . بو گیمناستیك اوینی وقتنده ، کشی هرایکی طرفقه آوشدقدن بریاقغه آوب کیتەر. بولای آوب کیتو کشیناڭ تمام موازنت‌ده طورەق اوچون آورلقنڭ مرکزی اوتکان خطنڭ طایانغان نقطەغه طوری کیلمەوندن بولور، یعنی بوحالده کشی‌تورلی‌موازنت حالنده بولور. حالبوکه‌تمام‌موازنت‌ده، بر طرفقەده آوب کیتمیچه طورو اوچون‌آورلق تمام بر مرکزگه جیبلووی کیرەکدر . بو تجربەمزده دقت ایتەرلك دخی براش باردر ، بوده اویناوچی ایکی کشینڭ آرالرنده بولغان یراقلقدر. اوّل بوتجربەنی اشلەوچیلر آرالرن یاقن‌غنه قیلوب اویناب‌قارارلر، صوڭره ایکی آرالرن یراغراق قیلوب اویناب قارارلر. مونەتعریف تدکمز بو اصولدەگی گیمناستیك بلە ایکی ایبەش کوڭللی وقت کیچرولری کبی ، تەنلری اوچونده برفائدەلی حرکت‌ده بولنمش بولورلر. مونڭ فائدەسن صوڭندن تەنلرنە اوزلریە سیزەرلر.

مونیده ئەیتمك تیبشلی : بوگیمناستیك اویننده شەملرنی سوندروب یاندرغان وقتە ایدەنگە جەیلـگان‌پالاسلرنی هم‌ایەننی شەم‌مایی‌طامزوب بویارغه البته یارامیدر، مونڭ اوچونده شەم‌مایی طاماچق یبرگه برنەرسه جەیوب قویارغه تیبشلیدر.

بو یازدقمز گیمناسـتیك اوینن بوش وقتلرده تجربه قیلوب قارارغه توصیه ایتەمن .

دخی بر گیمناستیك تجربه‌سی.

(طایاق آستندن چقماق)

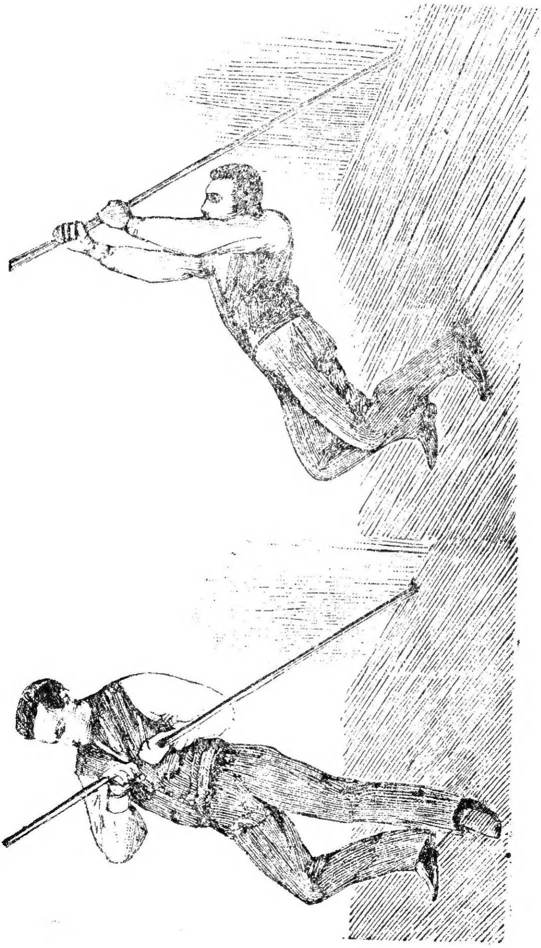

موننك اوچونده بر كشيگه اوزونغنه طاياق بيروب ، بو طاياقننك بر باشى ايه‌ننك استينا بو ييته‌تره‌لوب، ايكنچى باشندن ايكى قولى بله‌ن طوتوب آوميچه طاياق آستندن ئه‌يله‌نوب چغارغه قوشلور. اگرده بو كشى گيمناستيك اوينلرندن خبردار بولسه ، استيناغه آرقاسى بله‌ن بولغان حالده طاياقننك توبه‌ن باشى طرفينه ايكى آياغى بله‌ن برمثلث متساوى الساقين شكلن بيروب باشله‌سه، اول وقتده ييگل‌لك بـله‌ن طاياق آستندن ئه‌يله‌نوب چغار. چققاننك صوڭنده طاياقننك بر طرفنده طوروب آوميچه ينه آيـاق اوستينه باصار. لكن گيمناستيك دن برده خبرى بولمـاغان كشى طاياقننك باشـندن قولى بله‌ن طوتوب آستندن ئه‌يله‌نوب چققان وقتده موازنتن يوغالتوب برياققه آووب كيته‌چكدر.

استاكاندن يالقنلر چغارمق.

بر ده‌سيگرام «قلورات دوپوتاس» هم‌پوتاسلى «حامض‌قلور» دخى بر يارم ده‌سيگرام "كوكرت" آلوب صاقلانوبقنه بولارنى غايت واق ايتوب توييولور. اگرده بو نه‌رسه‌نى ، اچنده بر آز «حامض كبريت» بولغان استاكانغه صالونسه، استاكاندن درحال ماتور يالقنلر چققانى كورلور.

يوقاريده يازلغان دارولرنك روسچه‌اسملرى ٢ نچى. ٣ نچى فنى‌فوكس لرده بيان ايدلمشدر.

يوزه طورغان بالقلر ياصامق.

حكمت طبيعيه كتابلرينه قاراميچه‌ده آڭلاشلادر، كه جسم‌لر تورليچه بولووى، يعنى قايسى جسم‌لر آور، اماقايسيسى ييڭلدر. مثلا: صواوستينه بر طاش ايله بر آغاج طاشلانسه، طاش صوتوبينه باطار، اماآغاج هميشه صواوستنده طورور، چونكه آغاج طاشدن كوب مرتبه ييڭلدر.

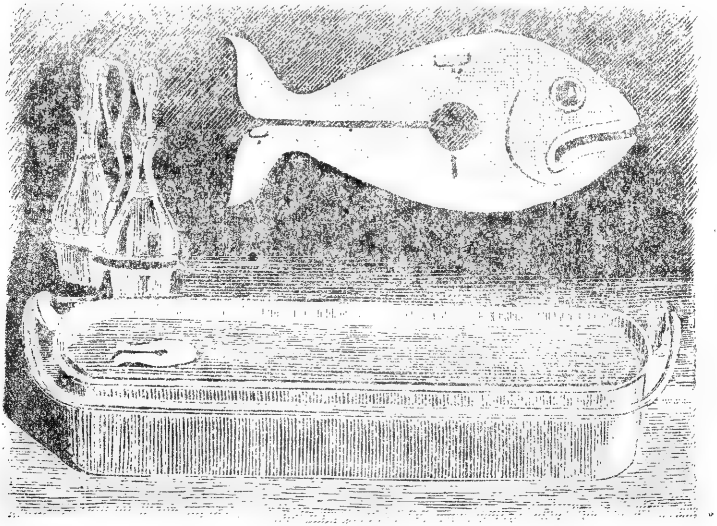

بر شرط دخى‌بار: هر نيندى صوغه بر طاش كيسه‌گن طاشلاب، طاشنڭ صوغه نى اوچون‌باتوون آڭلاماقنى بله‌سڭز كيلسه، حكمت كتابلرنده مونه نيچك تعريف ايته‌رلر: صوغه طاشلانغان جسم‌نڭ

صودن کوبمی اورن آلوبدہ ، شول اورندغی صودن طاشلانغان جسمنڭ آورلغی آرتق بولسـه ، شول آور بولغان جسمده صوغه باطار. بزگه بوقدریسی آرتق حاجت توگل. اوشبو آورلق پیکللك صییق واجسام غازیه‌ده دخی باردر . مثلا : زیتون ماینڭ صودن ییگل بولووی کبی. مونی تجربه ایله‌نده اثبات ایتمك ممکندر: قالنراق کاغددن برنیچه دانه بالقلر یاصالور. بوکاغددن یاصالغان بالقلرنی صو اوستنده یوزدرمك کیره‌ك . شکلده کورلدکی اوزره اوزونچه برصاوتقه صو طوتوروب (پ) حرفی بله‌ن کورسه‌تلمش بالقنی صواوستینه قویکز، بوکاغددن یاصالغان بالق صواوستنده البته تیك طورور . فقط صو اوستنده یورتمك تییش توگلمی؟ بو کاغدنڭ اورطاسنده برتوگه‌رەك تیشك تیشلور، بوتیشکدن بالقنڭ قویرغینه طابا تمام کیسوب چغوالور. صوڭره (ا) حرفیله کورسه‌تلمش کاغدنڭ اورطاده‌غی تیشککه بر آز زیتون مایی صالنور ، زیتون مایی (ا) نقطه‌سندن طشقه چقماس ، (ب) نقطه‌سندن بالقنڭ قویرق طرفندن چغار . زیتون مایی (ب) نقطه‌سندن چققان وقتده صو اوستنده‌گی کاغد بالقده آلغه طابا یوزوده دوام ایته‌ر. تجربه بوندن عبارت، فقط قزقلدر.

قول بلەن اوطلی کومر طوتمق.

مونك اوچون صمع عربی (گوەمی آرابیك) نی قویی‌غنه ایزوب قولغه بویالور. شوندن صوڭ اوطلی کومرنی قولك بلەن تلەسەڭ نیچك طوتساڭده قولك پشمەس هم قولغه ضررده بولماس.

عجب فوکس

یا کە

اوچ توسده کورنه طورغان یولدز.

بو تجربەگە اوزینه مخصوص پییالا یاکه بویاولی صو آرقلی کورینه طورغان سیگز چیتلی یولدز فوکسی دیب ئەیتلور. بو تجربه اوچون بوروشله قیلنور: بر کیسەك کاردون آلوب (بوکاردون دیواری کالیندار آرطی، یاکه برکتاب طشی بولسەده یارار) بوکاردوننی اوزونچه بویینه‌اورطاسندن ایکیگه (شکلده گیچه) بوکلەنلور. دخی بوکاردوننك بر یاغندن دورت چیتلی یولدز رەوشنده کیسلور، موندن صوڭ بوکاردوننی کتاب کبی یاوب کیسلگان یولدزدن ایکنچی طرفینەده کاراندا‌ش ایله صزوب‌دخی دورت چیتلی یولدزکیسلور. بوکاردونده ایکی یولدز بولدی. اما ایکنچی یولدز اوّلگی یولدزنك نەق قارشیسنده، طورسنده بولسون.

بوندن صوڭ بو ایکی یولدزلی کاردوننی شکلدەگیچە قویوب آرت
یانینەدە ایکی شەمنی یاندروب قویلور. بو کاردوننڭ آلغی یاغینە

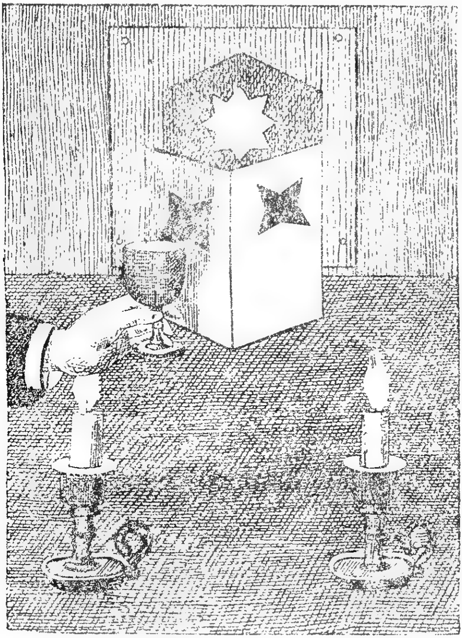

یعنی استیناغە بر آق چوپرەك یا کە آق کاغد (ئەکران) قاداقلاب
قویلغان بولور . بو رەوشدە قویلغاچ کاردوننڭ یولدزلارندن آق
کاغدگە یولدز کولەگەسی توشەر ، لکن بو ایکی یولدز کولەگەدە
برگنە بولوب کورنور، شولایدە دورت چیتلی گنە توگل، سیگز
چیتلی یولدز بولوب کورنور . اگردە اوڭ یاقدەغی شەم یالقنی
آراسی بلەن کاردون آراسندە یەشل توسلی پییالا طوتولسە ،

يولدزلرنك كوله‌گه‌سی اوچ‌توسده بولوب کورنور، یوقاری طرفی برتۆسلی، آست‌طرفی ایکنچی تۆسلی، اورطاسی دخی باشقه تۆسده بولوب کورنور. مثلا: قزل، یه‌شل، آق تۆسده بولوب کورنور. بوتجربه‌ده یه‌شل پییالا اورنینه استاکانغه بویاولی صوصالوب ایکی آراده طوتارغه ممکن، شولایوق بووقتده‌ده استینادەغی آق کاغدده اوچ تۆسلی بولوب سیگز چیتلی یولدزکوله‌گه‌سی کورنور، ایکی طرفی قزل، یه‌شل توسده، اما اورطاسی هر وقتده آق تۆسده بولوب کورنور.

عجب اوینچق.

مونه سزگه عجب فنی فوکس، هم اوینچق، مونی اشله‌رگه‌ده آرتق مشقت توگلدر. قایسیلرگزنك ئۆیلرنده طبیعی‌بره‌رکوزگیلی اشکاف بولادر، بو کوزگیلی اشکافنك باشینه‌راق (شکلده کورلدکی کبی) قالن کاغددن یاکه نچکه طاقتادن برقورچاق یاصاب طاغوب‌قویلور. بوقورچاقنی شول‌ره‌وشده‌طاغوب‌قویلور، که قورچاقنك‌یارطیسی‌کوزگینك قارشیسینه‌طوری‌کیلوب، یارطیسیده اشکافنك یان طرفنده یعنی استیناسی یاغنده یاشرنوب کورنمیچه طورسون. ایندی‌بر آزغنه یراقلقدن اشکافکه قاراسه‌گز، کوزگینك اوستنده بوتون قورچاق رسمی کورنور. کوزگی قارشیسنده قورچاقنك برگنه قولی بولدغی حالده کوزگیگه قاراوچیغه ایکی قوللی بولوب ایکی‌آیاقلی بولوب کورنور. بواش‌حکمت‌وکیمیانك یاقتیلق وکوزگیلر بحثن مطالعه قیلوچیلرغه بیك آرتق عجب اش

توگلدر. اگر تله‌سه‌گز، بوقورچاقنی تورلی‌ره‌وشده، مثلا: تولارن کوته‌روب کورسه‌توده ممکندر. هر نیچك بولسه‌ده بو فوکس‌نی

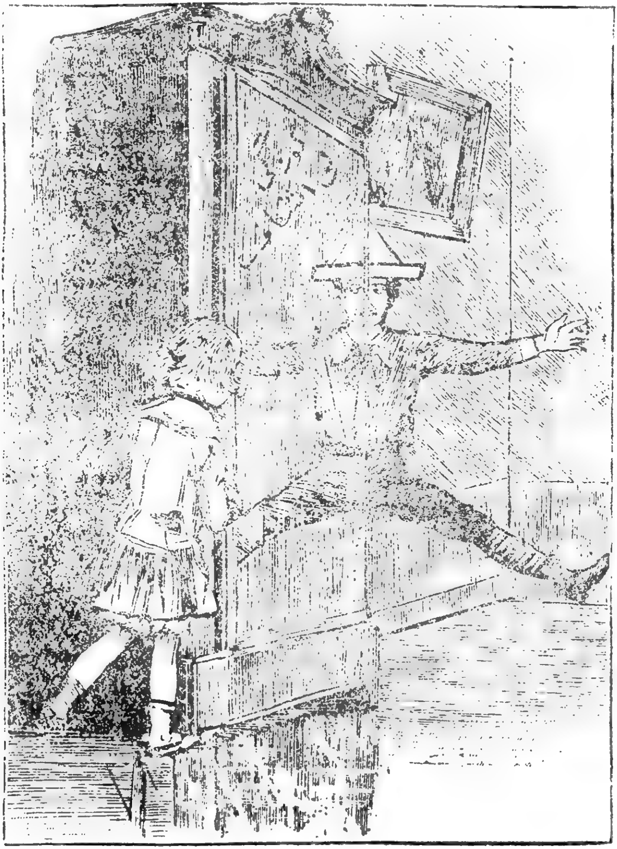

اشله‌وچیلارنك وقتلرن حضور اوزدرواوچون یاخشیدر. باشلر اوچونده موندی تجربه‌لر فائده‌دن بوش‌اوق توگلدر.

جانلی صو طامچیلری .

یازا طورغان آق کاغددن بر کیسەك کاغذ آلڭز. بو کاغدگە بیك یاخشیلاب تیگز ایتوب «پلاون» اسملی ئولەندن یاصالغان پراشوكنی هر ییرینەسورتڭز. پراشوك هم کاغذ بیك قوری بولسونلر. موندن صوڭ بو کاغدگە چیستا صودن بر نیچە طامچی طامزساڭز، بو طامچیلر کاغذ اوستندە بردە تیك طورماسلر، کونە صوو ی کبی کاغذ اوستندە ئەرلی بیرلی یورورلر.

ماڭغایغە بز طقماق .

بو اش اوچون اوزینە مخصوص بز یاصالور: بر تیمر چبق آلوب بر باشندن پروژینا کبی یاصاب بوگلور. موندن صوڭرە پروژینەلی تیمر چبقنی اچی قوش بولغان صابقە طغوب قویلور،

بزنك صابي كبي بولور . تيمر چبق توشوب كيتمەسون اوچون برآزبۇروب قويارغەدە اورنى‌بولور. صوڭره بوفوكس‌نى‌اشلەوچى كشى ، قاراب طوروچيلرغە، مونه ماڭغايغه بزطغام ديب ، سويلەشلرگەلەب، ماڭغايغه قويوب بزنك صابندن باصار، شول وقتده مذكوربزدەصابي‌اچينەكروب يەشرنور. قاراب طوروچيلرغه گويه ماڭغايغه كرگان كبي كورنور . صوڭره آقرنغنه طارتوب آلغان بولور ، اول وقتده پروژينەلى بزده صابندن چغوب ماڭغايدن چققان رەوشده كورنور.

كۇمۇش ئرتمك .

اون ئلوش«سيليتر»، برئلوش« كوكرت»، برئلوش«طلاش» آلوب بولارنى برصاوتقه صالوب ياخشيلاب تۇيلور. موندن‌صوڭ استرخان چيكلەوگى قابغن آلوب ، مذكورقاتشدرغان‌نەرسەلرنى هم ئريتەچاك كۇمۇشنى‌صالوب اوطقەطوتولور. برآزوقت ئوتكاچ چيكلەوك قابغنده كۇمۇش ئرور، اماچيكلەوك‌قابغى‌يانماس،يالغز قارالوبقنه قالور.

شيشەدەگى صيبق نەرسەنى اوطدن باشقه قايناتمق.

برشيشەغه برآز «كريپكى ۋودكى» صالوب مونك‌اوستينەدە باقر واغى صالنور . شول وقتدە شيشه اچندەگى صيبق نەرسە بيك قاطى قاينى باشلار ، حتى شول قدر قاينار- بوتون شيشه طولار ، هم بيك قاينار بولوب قول بلەن طوتارغەدە ممكن بولماس .

ایلیکتریك تجربه‌سی.

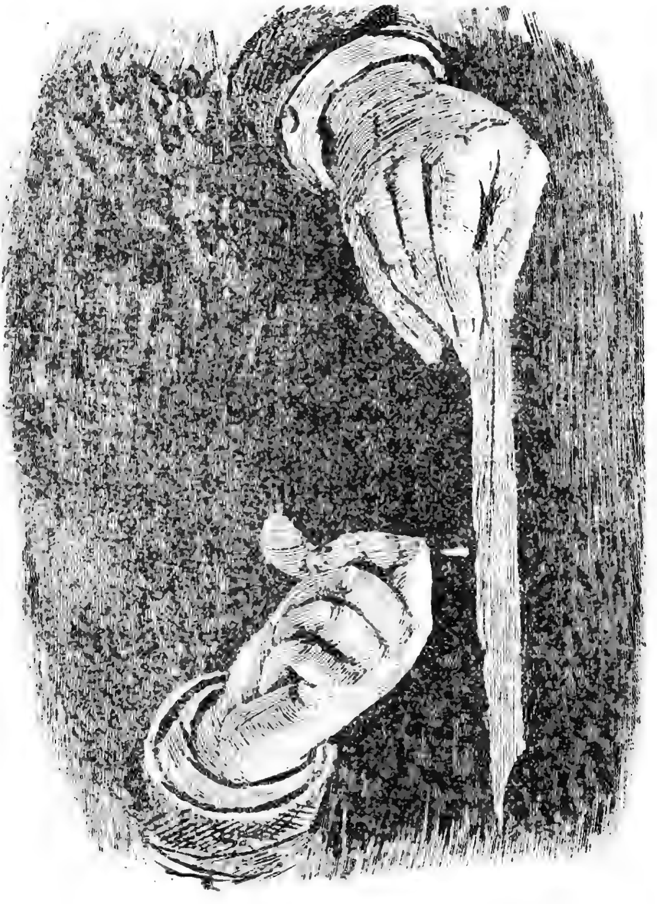

چیستا و یاڭی طارغنه برکاغد آلڭز؛ اوزونلغی ٢٥ سانتیمیتره بولسون. بونڭ ایکی باشنده بر وقتده اوطده طوتوب یلتوب آلڭز.

صوڭره بوِ كاغذنى تيگز وشوما اوستەل اوستينەقويگزده، قولڭز ، اوچڭز بلەن قاپلاب، ياكه جوُن ماتيريه ايلەن اون بيش مرتبەلر بو كاغذنى اشقڭز. موندن صوك بو كاغذنى رسمبزده كورلدكى كبى بر قولڭز بلە كوتەروب ايكنچى قولڭز ايلەده كاغذنڭ اوستينه تيدرڭز. بو وقتده كاغذدن ايليكتريك ماشيناسندن چققان كبى چترداب ياقتى اوچقونلر چەچرەر. بو تجربه البته قاراڭغى اورنده اشلەنور. مونڭ سببى: معلوم بولدغى اوزره بعض جسملر (گەرەبە، صورغچ) كبى نەرسەلرنى اوولسه ايليكتريك حاصل بولور. اوّلده ايليكتريكلى ديب اويلانغان جسملر بيك آز بولسەده، حاضرەتيكشره طورغاچ هر بر جسمده ايليكتريك بار بولووى بلنمشدر. بو سببدن اشقماق ايلە كاغذدەده دخى ايليكتريك حاصل بولووى يوقاريدەغى تجربەدن بلنمشدر.

كاغذدن ماتور اوينچق ياصامق.

١٥ سانتيميتره اوزونلغنده ٣ سانتيميتره كيڭلكده ايكى كاغذ كيسەگى آلوب، ١٠ سانتيميتره قدرييرينى بوروب بو ايكى كاغذنى بر برينه طوتاشدرڭز. بورلميچه قالغان بيش سانتيميتره اوزونلغن آچوب ايكيگه آيروب قويڭز. بو ايكى كاغذ كيسەگى رسمبزده كورلدكى كبى فرانسوزچەنڭ Y حرفى شكلن آلور. بيك آز وقتده ايكى كاغذ كيسەگندن بر اوينچق ياصاغان بولورسز.

اگرد، بو رەوشدە ياصالغان كاغدنى هوا طن يعنى جيلسز وقتدە تەرەزەدن توبەن طاباطاشلاسەڭز، بيك ماتور بولوب ئەيلەنوب توشەر، هم شول قدر قاطى ئەيلەنور، كە كاغدنڭ آير ييرلرن كوررگە ممكن بولماس، كاغدنڭ بورەوشدە ئەيلەنوب توشووى هوانڭ قصووندندر.

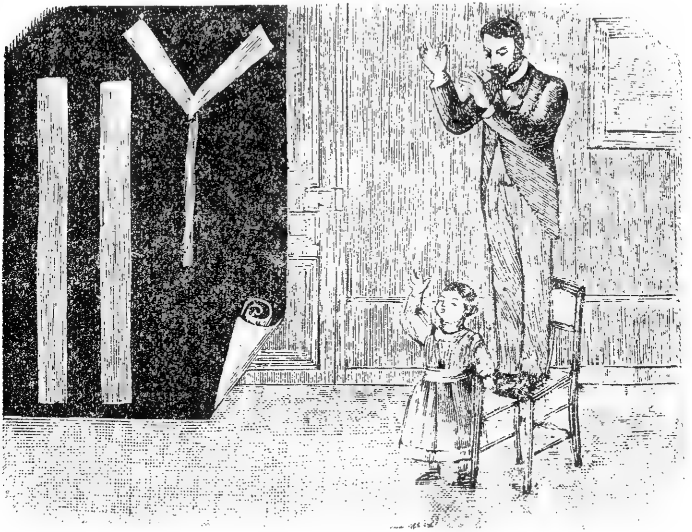

بوكاغد بيك قاطى ئەيلەنسەدە توشووى اول قدر قاطى بولماس. بوامە اچندە بر اورندقغە منوب بوكاغدنى ممكن بولدقچە يوقاريدن توشرلسە اول وقتدەدە بيك ماتور بولوب ئەيلەنوب توشەر. بالالر اوچون تورلى توسدەگى كاغددن ياصاب توبەن طابا توشورلسە دخى ماتور ئەيلەنوب توشووى كوڭللى بولور. بورەوشدە ياصالغان كاغدنى بالالر باقچەدە يورگان وقتدە تەرەزەدن توشورلسە بالالر بولارنى بيك حضورلانوب طوتوب اوينارلار.

حسابی فوکس .
کشینك اویلاغان عدن بلو .

ایبدەشلرگە نیندیدە بولسە عدد اویلارغە قوشارسك، آلار اویلاغان عددنی سین بلورسك، بورەوشدە: آلار اویلاغان عددلرندن برنی طاشلارغە، (طرح قیلورغە) قالغان عددنی ایکیگە ضرب قیلورغە، حاصل ضربدن دخی برنی طاشلارغە، صوڭرە قالغان عددکە باشدە اویلاغان عددنی قوشارغە ئەیتلور . موندن صوڭ مجموع عددنی اوزڭە ئەیتورگە قوشارسك . سیندە بولار ئەیتکان مجموع عددکە اوچ عددن قوشارسڭدە ، صوڭرە دخی اوچکە تقسیم ایدوب، خارج قسمت کوبمی چقسە ایبدەشلرك اویلاغان عددە شول بولور .

مثلا: ایبدەشلرك ٥ عددن اویلاغان بولسەلر

١ ـ طرح

٤ قالغانی

٢ X ضرب قیلغاچ

٨ حاصل ضرب

١ ـ طرح قیلو

٧ قالغانی

٥ اویلاغان عددنی قوشو

١٢ جمعسی

سین اوزڭ آرتدررسڭ، ٣ : ١٢ + ٣ = ١٥
١٥نی ٣ که تقسیم قیلغاچ خارج‌قسمت ٥عددی بولور، هم‌ایبدشڭ
اویلاغان عدده ٥ ایدی

۰٢

بردن توقزغه قدر بولغان رقم‌لرنی یازلور:

١، ٢، ٣، ٤، ٥، ٦، ٧، ٨، ٩،

اوشبو توقز رقم‌دن قایسن بولسه‌ده بربرسینه دورت مرتبه جمع قیلوندقده حاصل‌جمع یوزرقمی‌بولسون، لکن برتورلی رقم‌نی‌ایکی مرتبه جمع قیلنماس ۰

جوابی: رقم‌لرنی بوره‌وشده جمع قیلنور:

(١٥ + ٣٦ + ٤٧ + ٢ = ١٠٠)

شیشه قرییننده یوُمرقا طوتمق ۰

برپروپکه‌آلوب، بوپروپکه‌نڭ ایکی‌باغینه‌ده ایکی‌چه‌نچکینی چه‌نچوب‌قویلور (بوچه‌نچکیلر برآورلقده‌بولسونلر)۰ پروپکه‌نڭده توبه‌ن باشن برآز چوقوُرلاب‌قویلسون ۰ مونذن صوڭ بریوُمرقا آلوب شیشه قرییننه شکلده‌گیچه قویوب، بو یوُمرقانی بر قولڭ طوتقان حالده ایکنچی قولڭ بله‌ن مذکورچه‌نچکیلی پروپکه‌نی

يۇمرقانڭ اوستينه آقرنغنه تيگزلەب قويارسڭ ، تمام تيگزلەب

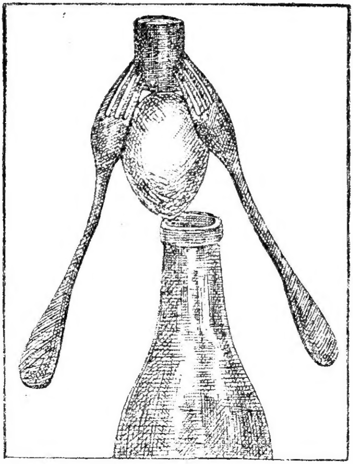

قويوب بترگاچ قولـگنى آلورسڭ . يۇمرقـا شيشه قرييندن توشمەس، شوندەطورور. يۇمرقانڭ بورەوشدەتوشميچەطورووى يۇمرقانڭ تيگزەوازنندەطوروب آورلقنڭ مركزگه جيياووندنلىر صوڭ .

برادران کریمفلر کتبخانه‌سنده اولان

یاڭا باصلغان فنی کتابلر :

غالوانیه یاکه آلتون کمش هنری . مرتبی معلم حافظ رامییف
بوکتاب ایله‌ٔن هر تورلی معدن‌نی : آلتون ، کمش ، نیکل ، جیز ، باقر ،
برونزاغه مانو هنرلرن بیك یاخشی بلو ممکن‌در . بهاسی ٦ تین.

فنی فوکس‌لر (رسملی) برنچی قسم بهاسی ١٥ تین
فنی فوکس‌لر (رسملی) ایکنچی قسم بهاسی ١٠ تین
فنی فوکس‌لر (رسملی) اوچنچی قسم بهاسی ١٠ تین
فنی فوکس‌لر (رسملی) دورتنچی قسم بهاسی ١٠ تین
فنی فوکس‌لر (رسملی) بیشنچی قسم بهاسی ٨ تین

حافظ رامییف

گیپناتیزم یاکه یوقلاتو بهاسی ٨ تین .

صرا صوصلاسی بوکتاب ایله یاڭا ایجاد ایتولگان ترتیب بوینچه
هرکم اوز اوینده صوصلانی یاصارغه اویره‌نه وحاضرلی آلادر بهاسی ٤ تین .

معدن ایله باقچه بیرن تیرسله‌و بهاسی ٥ تین .

فنی اصوللر عمر ایتوده ضررلی نرسه‌لردن صاقلانو ،
بوزولا طورغان نرسه‌لرنی بوزولودن صاقلاو ، بوزولا
قالسه توزه‌تونڭ قاعده‌لری بیان ایتولگان .